

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Datum: 2024-02-12

Beslutsparagraf: Kf § 9/024

Börjar gälla: 2024-02-12

Dokumentansvarig politisk instans: Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig tjänsteperson: Ekonomichef

Följs upp: Varje mandatperiod eller oftare vid behov

Diarienummer: Ks 2023/239

Kommunal författningssamling

Nr B 24:01

REGELDOKUMENT

REGLEMENTE

Reglemente för ekonomi- styrning

Tomelilla
kommun

Tomelilla kommuns styrdokument

Regeldokument

Regeldokument är dokument som talar om hur kommunen ska arbeta. Regeldokument kan också vara lokala föreskrifter om olika bestämmelser som kan påverka kommuninvånare eller företag.

REGLEMENTEN RIKTLINJER RUTINER

Målinriktade dokument

Målinriktade dokument visar vad kommunen vill uppnå, strävar efter eller har som mål.

VISION PROGRAM OCH STRATEGIER PLANER HANDLINGSPLANER

1 Bakgrund och syfte

Kommunfullmäktige anger i detta reglemente vad som gäller för den ekonomiska styrningen i Tomelilla kommunkoncern. Den centrala ekonomistyrningen utövas av kommunstyrelsen som även utfärdar anvisningar enligt detta ekonomistyrningsreglemente.

Den ekonomiska styrningen sker genom följande processer och direktiv.

- Budget och mål
- Uppföljning och utvärdering
- Redovisning
- Internkontroll
- Ägardirektiv
- Förbundsordning

Syftet med den ekonomiska styrningen är att möjliggöra en effektiv användning av kommunens resurser och skapa största möjliga nytta för medborgarna. En aktiv dialog kring ekonomi, mål och resultat inom hela kommunkoncernen är en förutsättning för att ekonomistyrningen ska lyckas.

2 Övergripande principer för ansvar för den ekonomiska styrningen

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige med de demokratiskt folkvalda politikerna, är det högsta beslutande och styrande organet. Kommunfullmäktiges ansvarar för att besluta om kommunövergripande vision, mål och uppdrag för nämnderna, samt övriga kommunövergripande planer och styrdokument. Kommunala bolag och förbund styrs genom ägardirektiv och förbundsordningar där kommunfullmäktige är beslutande organ.

Varje år ska kommunfullmäktige fatta beslut om nästkommande års kommunbudget, samt upprätta en plan för budget för ytterligare två påföljande år. Kommunfullmäktige kan också under löpande budgetår omdisponera medel mellan nämnderna.

Kommunfullmäktiges roll i uppföljningen är att besluta om att godkänna delårsrapport 2 per den 31 augusti och kommunkoncernens årsredovisning per den 31 december, där även beslut om att bevilja ansvarsfrihet för styrelser och nämnder inom kommunens egen organisation ingår i ansvaret. Delårsrapport 1 per den 30 april delges kommunfullmäktige som information.

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen är kommunens högsta verkställande organ och har det övergripande ansvaret för att leda, styra och samordna den kommunala koncernen för att säkerställa att kommunfullmäktiges beslut verkställs. I det ansvaret ingår att:

- leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter
- uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning
- från nämnder, beredningar och anställda i kommunen begära in de yttranden som behövs för att ha kontroll över kommunens utveckling
- sköta kommunens ekonomiska förvaltning i enlighet med beslutade reglementen, riktlinjer samt lagkrav
- ha uppsikt över nämnderna och de bolag och förbund som kommunen har inrättat, och tillse att beslutade principer för ledning och styrning tillämpas och utvecklas
- göra de framställningar som behövs hos kommunfullmäktige, nämnder och andra myndigheter
- bereda och yttra sig i ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen bereder ärendet om kommunbudget inför beslut i kommunfullmäktige. Detsamma gäller för beredning av beslut kring delårsrapport 2, samt årsredovisningen. När det gäller den icke lagstadgade delårsrapport 1 per den 30 april så ska den beslutas av kommunstyrelsen, varefter den ska gå till kommunfullmäktige för information.

Utifrån sin uppsiktsplikt och ansvar att sköta den ekonomiska förvaltningen ska kommunstyrelsen särskilt uppmärksamma signaler om avvikelser gentemot beslutade mål och beslutad budget. Kommunstyrelsen ska tillskriva kommunfullmäktige och lämna förslag på åtgärder i det fall prognoserna vid något tillfälle pekar på en negativ avvikelse. Kommunstyrelsen har befogenhet att inom en ram på fem miljoner kronor göra omfördelning av anslag mellan nämnder.

2.3 Nämndernas ansvar

Nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges fastställda mål och riktlinjer, samt att gällande lagstiftning och regler i övrigt följs. Verksamheten ska bedrivas inom den av kommunfullmäktige fastställda budgetramen där varje utökning av en nämnds verksamhet ska vara finansierad.

Kommunfullmäktiges finansiella mål uttrycker att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning vilket nämnderna särskilt ska uppmärksamma. Om nämnden bedömer att den av kommunfullmäktige beslutade budgeten är otillräcklig för att uppnå de uppsatta målen ska nämnden i första hand vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom gällande budgetram. I andra hand ska nämnden hos kommunfullmäktige aktualisera behovet av att ändra mål och inriktning för verksamheten.

Nämnder är skyldiga att löpande under budgetåret utan anmodan vidta åtgärder vid befarat underskott, och ska löpande hålla kommunstyrelsen informerad om verksamhetens utveckling och risker med påverkan på kommunens ställning och resultat.

Nämnder ska säkerställa att rättvisande rapporter upprättas i samband med kommunkoncernens delårsrapport 1, samt delårsrapport 2 och årsredovisning. Rapporteringen ska utgå från kommunstyrelsens anvisningar och beredas i enlighet med upprättade tidplaner.

Uppvisar en prognos ett underskott ska nämnden ta fram en handlingsplan för en budget i balans. Handlingsplanen ska redovisas till kommunstyrelsen senast 6 veckor efter att nämnden beslutat att godkänna den uppföljningsrapport där det prognosticerade underskottet redovisades. Handlingsplanen ska tydliggöra åtgärdernas effekt i tid och pengar.

3 Budget och mål

3.1 Förutsättningar

Kommunallagen 11 kap §§ 5–11 reglerar i stort kommuners skyldigheter när det gäller upprättande av budget med mål. Enligt kommunallagen ska kommunen upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår) där intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag från denna princip får göras om det finns synnerliga skäl, alternativt i en utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk.

I budgeten ska skattesatsen och anslagen anges. Det ska vidare framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska också ingå. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år där budgetåret är periodens första år.

Förslag till budget för kommande budgetår ska enligt kommunallagen upprättas av kommunstyrelsen senast före oktober månads utgång. Samma tidsgräns gäller för budgeten för revisorernas verksamhet som upprättas av fullmäktiges presidium.

Om det finns särskilda skäl för det, får kommunstyrelsen upprätta budgetförslaget innan november månads utgång.

Kommunstyrelsen beslutar om när övriga nämnder senast ska lämna in sina budgetförslag till kommunstyrelsen.

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige fastställa budgeten före november månads utgång inför det kommande budgetåret. Om budgeten av särskilda skäl inte kan fastställas före november månads utgång ska ändå skattesatsen fastställas. Därefter ska budgeten fastställas före december månads utgång. Fullmäktige får då fastställa en annan skattesats än den som tidigare beslutats.

De år då val av fullmäktige har hållits i hela landet ska budgeten fastställas av nyvalda fullmäktige.

I budgetbeslutet ska kommunfullmäktige fastställa kommande års skattesats, taxor och avgifter, nämndernas budgetramar för både drift och investering, samt kommunövergripande mål samt mål för god ekonomisk hushållning.

3.2 Tomelilla kommuns budgetprocess

Inom ramen för de lagstadgade kraven på budgetprocessen har Tomelilla kommun beslutat om sin budgetprocess som startar med att kommunstyrelsen fastställer tidplanen för budgetprocessen senast i december året innan budgetprocessen startar. För budgetprocessen gäller därefter följande:

- Kommunstyrelsen fastställer budgetförutsättningar och anvisningar för nämndernas budgetyttrande till nämnderna i januari
- Kommunstyrelsen inbjuder senast i februari nämndpresidierna till en analysdag där omvärld, nuläge och planeringsförutsättningar presenteras och diskuteras
- Budgetberedningen arbetar därefter med beredning av både drifts-, och investeringsbudget som bygger på dialog med nämnderna, samt samråd med bolagen i syfte att tydliggöra verksamheternas och bolagens förutsättningar, utmaningar och framgångsfaktorer.
- Förslag till budget för kommande budgetår ska upprättas av kommunstyrelsen och vara kommunfullmäktige tillhanda i samband med kallelse och övriga handlingar inför det beslutande sammanträdet i juni.
- Kommunfullmäktige ska i juni månad fastställa budget och mål för nästkommande år.
- Den budgeterade resultatnivån ska motsvara minst 2% av skatteintäkter och statsbidrag i syfte att möta kommunens investeringsbehov med hög grad av självfinansiering
- Eventuellt förslag på tillägg till kommunfullmäktiges budgetbeslut ska initieras och beredas av budgetberedningen, och beslutas av

kommunstyrelsen innan ärendet går till kommunfullmäktige för beslut senast i december året innan det aktuella budgetårets början.

3.3 Anslagsbindningsnivå

Angivande av anslagsbindningsnivå syftar till att tydliggöra på vilken nivå kommunfullmäktiges beslut för budget gäller. Anslagsbindningsnivån är sålunda den utgångspunkt och ram varifrån kommunstyrelsen och nämnder i sin tur, och i enlighet med detta reglemente ges rätt att omdisponera medel.

3.3.1 Driftbudget

Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd en budgetram för att bedriva verksamheten. Budgeten ska vara kopplade till kommunövergripande målområden och mål. Anslagsbindningsnivå är per nämnd, vilket innebär att nämnden fritt kan flytta anslagen mellan verksamheter under innevarande budgetår. Ändringar som innebär antingen en avsevärd förändring eller är av principiell art i förhållande till mål och riktlinjer ska anmälas till kommunfullmäktige.

Om förändringen berör andra nämnder ska samråd med dessa ske före beslut. Bruttobudgetering och bruttoredovisning ska tillämpas.

3.3.2 Investeringsbudget

Anslagsbindningsnivån för investeringar ska vara på projektnivå. Ett flertal mindre investeringsprojekt inom ett och samma område kan i undantagsfall beviljas som, och bindas som ett enda projekt i det fall kommunfullmäktige väljer att så besluta. Kostnader för avskrivningar och internräntor (kapitaltjänstkostnader) som uppstår hos en nämnd eller hos kommunstyrelsen med anledning av investeringar ska täckas av tilldelad driftbudgetram för aktuell nämnd/kommunstyrelse. Nämnderna ska särskilt uppmärksamma och ansvara för att;

- beskrivna behov av investeringar i budgetremiss till kommunstyrelse
- färdigställande av beviljade investeringar

kan hanteras inom nämndens driftsram när det gäller investeringarnas driftskonsekvenser i form av kapitaltjänstkostnader och eventuella andra ökade driftkostnader såsom utökat skötselansvar och liknande.

Flytt av beviljade investeringsmedel

En nämnd kan inte fritt flytta investeringsmedel mellan projekt eller över till ett nytt budgetår utan beslut av kommunstyrelsens arbetsutskott.

För flytt från ett:

- av fullmäktige beviljat projekt till ett annat beviljat eller nytt projekt
- budgetår till nästa för ej påbörjade, eller ej färdigställda projekt

gäller att nämnden behöver begära ett beslut från kommunstyrelsens arbetsutskott som har att besluta om sådana förändringar upp till ett belopp om 10 mnkr för varje enskilt projekt. I det fall förändringen gäller mer än 10 mnkr eller det samlade värdet

för flera begärda förändringar överstiget 20 mnkr ska ärendet beslutas av kommunfullmäktige.

Flytt av investeringsmedel mellan beviljade projekt eller till nya projekt under innevarande budgetår

En samlad begäran av flytt av investeringsmedel från beviljade projekt, till annat beviljat projekt eller ett nytillkommet behov ska efter beslut i respektive nämnd översändas för beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott i samband med beslut om delårsrapport 1. Skrivelsen ska innehålla en redogörelse för vilka projekt och belopp som förändringarna gäller, samt en tydlig konsekvensbeskrivning av de begärda förändringarna både verksamhetsmässigt och ekonomiskt.

Flytt av investeringsmedel mellan budgetåren för ej påbörjade eller ej färdigställda projekt

En samlad begäran om att flytta med sig beviljade investeringsmedel för ej påbörjade eller ej färdigställda projekt till ett nytt budgetår ska efter beslut i respektive nämnd översändas för beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott i samband med beslut om delårsrapport 2. Skrivelsen ska innehålla en redogörelse för vilka projekt och belopp som förändringarna gäller, samt en tydlig konsekvensbeskrivning av de begärda förändringarna både verksamhetsmässigt och ekonomiskt.

Särskilda skäl

I det fall det finns särskilda skäl kan en nämnd inkomma med en begäran om en förändring av beslutade investeringsprojekt när som helst under innevarande budgetår. Kommunstyrelsens arbetsutskott kan då besluta i ärendet utanför de ordinarie beslutstillfällena.

4 Uppföljning

Kommunen gör uppföljningar under tre tillfällen varje år. Vad varje uppföljningstillfälle förväntas respektive nämnd och styrelse upprätta sin uppföljningsrapport i enlighet med detta reglemente samt den tidplan och anvisningar som kommunstyrelsen i sitt samordningsuppdrag anger.

Kommunstyrelsen kan utöver de sedvanliga uppföljningarna, inhämta information om en verksamhets status och ekonomiska ställning om den finner att det finns behov av det utifrån sin uppsiktsplikt över nämnderna. På samma sätt kan respektive nämnd vid behov begära uppföljning av hela eller delar av verksamheten från verksamhetsansvarig tjänsteperson vid andra tillfällen än de tre kommunövergripande uppföljningstillfällena.

4.1 Uppföljningar över året

De tre kommunövergripande uppföljningstillfällena och dess fokus är enligt följande:

- **Delårsrapport 1** per den 30 april med fokus på ekonomisk prognos för helåret. Prognosen redovisas i förhållande till tidigare beslutad budget där syftet är att få en tidig signal för att vid behov kunna vidta åtgärder i god tid.

Den förenklade tertialuppföljningen behandlas av kommunstyrelsen senast i juni och lämnas därefter till kommunfullmäktige som information.

- **Delårsrapport 2** per den 31 augusti. Den utformas enligt de lagkrav som råder och är mer omfattande än delårsrapport 1. Dess innehåll fokuserar på uppföljning och prognos av måluppfyllelse, samt ekonomiskt periodutfall och helårsprognos på både nämnd-, och koncernnivå.
- **Årsredovisning** per den 31 december. Den utformas enligt de lagkrav som råder och innehåller koncernövergripande analyser i förvaltningsberättelsen, resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalyser, notupplysningar, drift- och investeringsredovisning i detalj och verksamhetsanalyser. Kommunstyrelsen ska överlämna årsredovisningen till kommunfullmäktige och revisorerna senast 15 april året efter det år som redovisningen avser.

5 Redovisning

Redovisningen av kommunens verksamhet och ekonomiska ställning ska:

- ge en rättvisande bild av kommunkoncernens ekonomi.
- spegla kommunens resultat och ställning för att på så sätt ge underlag för välgrundade beslut.
- tillgodose externa och interna intressenters behov av information om kommunens och dess olika verksamheters resultat och ställning.

5.1 Externredovisning

Externredovisningen utgår från:

- gällande lagstiftning,
- god redovisningssed,
- vedertagna redovisningsprinciper.

Kommunstyrelsen ansvarar för redovisningen i kommunen. Detta inkluderar det gemensamma redovisningssystemet, att redovisningen samordnas och uppfyller intressenters krav och förväntningar på en konsekvent och rättvisande redovisning. Kommunstyrelsen ska vid behov utfärda regler och förtydligande gällande externredovisningen.

5.2 Internredovisning

Den interna redovisningens roll är att avspegla den organisation som kommunen och respektive nämnd utgör. Uppgifterna ska tillsammans med andra data från verksamhetssystem utgöra underlag för beslutsfattare på olika nivåer i organisationen att fatta väl avvägda beslut. Det är av stor vikt att uppbyggnaden av internredovisningen görs så att behovet av den ekonomiska informationen på olika nivåer i kommunens organisation tillgodoses. Ansvaret för internredovisning åvilar respektive nämnd i samspel med kommunstyrelsen.

6 Internkontroll

En tydlig och stabil intern kontroll bidrar till att verksamheten når sina mål, att rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och att verksamheten efterlever lagar och regler. Varje nämnd och styrelse har ansvar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten. Internkontroll omfattar både ekonomiska risker och verksamhetsrisker. Kommunfullmäktige beslutar om reglemente för internkontroll.